

Berättar en MENTALTEST

HUR BRA ELLER DÅLIG MIN HUND BLIR SOM BRUKSHUND?

Frågan om en mentaltest berättar hur bra eller dålig en hund kommer att bli som brukshund, diskuteras ofta hundägare emellan. Då är det viktigt att komma ihåg att frågeställningen innehåller flera parametrar.

TEXT & FOTO: JAN GYLLENSTEN

Först och främst är SBK:s mentaltest (MT) ett instrument för uppföljning och utvärdering av avel. Moment och retningar ska med ett undantag ("släden") vara standardiserade och likformade. Detta för att vi ska kunna jämföra hur olika hundar agerar i så likartade situationer som möjligt och därefter förhoppningsvis kunna utvärdera bla nedärkning, kullgenomsnitt, rasers utveckling, mm.

AVELSVÄRDERANDE SYFTE

MT:s främsta syfte är utvärdering och uppföljning av avel. Till skillnad från den sk L-testen (som använd för att försöka avgöra en individs lämplighet för en viss arbetsuppgift) är inte huvudsyftet att klarlägga individens absoluta maxnivåer på sina resurser eller vad som händer om hunden på olika sätt pressas hårt. För att få svar på sådana frågor krävs att momenten i testen fortlöpande anpassas till hur hunden agerar, något som sker vid en L-test. Då kan istället jämförelsevärdet av testen gentemot andra hundar minska, eftersom de retningar, belastningar och moment som hunden utsätts för kan variera mycket från hund till hund.

Vid MT lyckas vi förhoppningsvis klarlägga och dokumentera vilka resurser hunden har som kan driva den i arbete och träning, samt vad som händer om den utsätts för vissa typer av belastningar. Detta är viktiga delar i hundens mentalitet som kan ha stor betydelse för hur hunden kommer att fungera i träning och tävling. Om det finns "för mycket av det goda" vad gäller resurserna, eller om den har svårt att "hålla ihop" när den blir belastad så kan detta givetvis ställa till bekymmer.

Men det finns även andra saker som påverkar om det blir

lättare eller svårare att utbilda en hund. Hur samarbetsvillig, förig, självständig och/eller dominant en hund är spelar givetvis också stor roll.

SAMBAND MELLAN MT OCH BRUKSBARHET?

Dessa egenskaper testas och redovisas inte i samma omfattning som många andra egenskaper vid MT. I SBK:s mentaltest/MT från 2007 görs ett försök att testa samarbetsförmågan kopplat till ett kampföremål, men det finns olika uppfattningar om hur rätt detta moment fångar hundens samarbetsvilja. Att skapa moment som med likartad retning fångar samarbetsvilja, förlighet och dominans är inte det lättaste.

Låt oss nu först av allt slå fast att det finns mängder av fina exempel på hundar som gjort bra MT och har blivit framgångsrika bruks- och tävlingshundar. Men det finns också ett antal intressanta exempel på motsatsen – i båda riktningarna...

Under tidigt 2000-tal när artikelförfattaren arbetade som lärare vid polisens utbildningar i L-test, testades en rottweiler som tidigare mentaltestats till 294 poäng av 300 möjliga inom SBK. Den enda reducering som fanns från max-resultat i samtliga egenskaper var att den fått +2 i social kamplust (=stor). L-testen resulterade (utan poäng) i samma värdering av hunden som gjorts vid MT. Problemet var bara att MT inte fångat och redovisat att hunden var mycket dominant och synnerligen självständig. Detta ledde till att den hade ett mycket stort behov av att "sätta alla hundar i sin närhet på plats" och var trots en mycket erfaren förare synnerligen svår att kontrollera i sådana situationer. Efter ett antal hundslagsmål utslöts hunden ur träningsgruppen den var med i.

Nyligen träffade jag en schäferägare vars hund fått långt över 500 poäng i nya MT. Men hundens stora kamplust ställde till bekymmer på flera områden. Allt från att husse bogserades runt av hunden vid rastning, till att det inte gick att träna med hunden. Varken klubbens instruktörer, träningsgruppen eller externa rådgivare hade lyckats lösa problematiken.

Av dessa båda exempel kan vi alltså lära oss att väldigt bra resultat på MT inte med automatik innebär att hunden kommer att bli en bra brukshund. Men det finns också flera exempel på motsatsen.

Vid en utbildning i L-test hade ett antal hundar lånats in från SBK för att testas. Innan testen påbörjas berättar den ena hundens ägare att den inte accepterar hantering. Vi tackar för informationen och testledaren sätter på sig en extra fleecetröja under den tjocka skinnjackan. Inledande kontakt med hälsning på publik och testledare sker som vid ett MH och hunden är föredömligt balanserad. Promenaden med testledaren hade resulterat i ett högt betyg i linförighet om det varit ett lydnessprov, men så snart testledaren lägger sina händer på hunden för att påbörja hantering/visitation biter den. Hade detta varit ett MT, hade hunden därmed blivit underkänd.

Den aktuella hunden tävlade inom SBK i elitklass i flera grenar med många cert och SM-deltagande. I händerna på en skicklig förare har hundens sociala brister hanterats så att de inte ställt till problem och hundens resurser har utnyttjats maximalt.

Kamplust finns – men kan den styras till en bra användning?

Test av minnesbilder vid mentala prov – men lagrar hunden minnesbilder på samma sätt vid träning?

En av våra mera framgångsrika brukshundar genom tiderna är riesenschnauzertiken Myrkarby Raffa som var född 1977 och tävlades av Mary Norén (som idag heter Lostråle). Raffa blev svensk, finsk och internationell brukschampion, tog runt 50 cert i spår, sök och rapport, blev Årets sök-hund, SM & NM-deltagande, svensk, nordisk och elit-lydnadschampion, tjänstehund i räddning och bevakning, mm. En synnerligen imponerande meritlista, men oaktat denna var hon inte godkänd i MT. Raffa hade en rejäl skärpa som var kvarstående, eftersom hon hade svårt att avreagera. Men på tävlingsbanan blev det aldrig något problem, berättar Mary.

MT OCH BRUKSPROV GÅR HAND I HAND

MT kan alltså berätta mycket om en hund, men om den blir en bra brukshund beror också på hur lätt eller svårt det är att få hunden att samarbeta kring vad som ska göras eller inte göras. Här spelar givetvis en duktig förare stor roll och kan vara helt avgörande för om tex stora resurser används på ett bra eller mindre bra sätt. På motsvarande sätt kan en kompetent förare många gånger se till att eventuella brister kompenseras och/eller ges litet utrymme för att påverka vad som händer.

Hur bra en hund är och ur vilken synvinkel – avelssynpunkt och/eller utbildningsmässigt, får vi information om genom både MT och bruksprov. Bruksproven kan ge oss pusselbitar om hunden som vi inte får vid mentaltesten. Självklart spelar en duktig förare stor roll – men ska hunden kunna utbildas på ett lätt och bra sätt underlättar det mycket om den är förig och samarbetsvillig, utan störande inslag av självständighet eller behov av att dominera. MT och bruksprov går hand i hand och berättar tillsammans hur bra en hund är. □

Vanliga bilförsäkringar, men ändå annorlunda.
Bättre både för dig och miljön. Lite smartare helt enkelt.

Kolla in vår nya hemsida!

Där hittar du som medlem i Svenska Brukshundklubben fina erbjudanden på försäkringar för din bil och ditt boende.

www.watercircles.se/sbk >

WaterCircles
miljösmarta försäkringar